

Tendențe și provocări în angajarea tinerilor în câmpul muncii

Diversitatea tipologiei tinerilor și experiențele lor
în Republica Moldova

Ummuhan Bardak, Fundația Europeană de Formare
14 mai 2019, Chișinău

PARTEA 1

PREZENTAREA PIETEI MUNCII DIN MOLDOVA

Imaginea pieței forței de muncă din Moldova, LFS 2017

Populația cu vârsta peste 15 ani care lucrează: 2 983 800 (~43% urban)

Persoane active, vârsta peste 15 ani

1 259 100 persoane (42,2%)

- Angajate: 207 500 (40,5%)
- Șomeri: 51 600 (4,1%)

Persoanele inactive, vârsta peste 15 ani

1 724 700 persoane (57,8%)

- Pensionari: 15%
- Elevi: 35,9%
- Casnice: 11,5%
- Muncesc în străinătate: 18,5%
- Altele (descurajați, cu dizabilități, care muncesc mai puțin de 20 ore pentru a supraviețui): 19,1%

Ocuparea forței de muncă pe sectoare

- **Servicii:** 47,4% (contribuția PIB: 55,4%)
- **Agricultură:** 36,1% (contribuția PIB: 12,2%)
- **Industrie:** 11,8% (contribuția PIB: 17,9%)
- **Construcții:** 4,7% (contribuția PIB: 14,5% și altele)

Particularități

- Piață distorsionată cu emigrare continuă și sector agricol vast
- Clasificări specifice LFS pentru (in)activitate
- Predominanța serviciilor și agriculturii
- Ratele scăzute de activitate și de ocupare
- Rata scăzută a șomajului și rată înaltă sub-ocupare a forței de muncă

Migrația ca un factor determinant pe piața forței de muncă

Număr de emigranți moldoveni peste hotare:

973 618 de persoane (DESA ONU 2017
Revizuirea bazată pe statistici privind
„țara de naștere“)

Remitențele % din PIB: 20,2 (2017)

Impactul triplu al migrației:

- Reducerea numărului șomerilor
- Mărirea salariului de rezervă (remitențe)
- Migranți calculați ca „inactivi“ în LFS

Numărul de permise de ședere eliberate de UE-28 pentru cetățenii moldoveni în 2017:

~ 20 000 de persoane (Eurostat)

Studentii internaționali din Moldova:
~15% din numărul total de studenți, în prezent, în jur de 30 000 - jumătate din ei în România, Rusia (6000), Italia (3000), Ucraina, Germania, etc. (UNESCO UIS)

Persoanele inactive care lucrează sau în căutarea unui loc de muncă în străinătate, AFM 2017

Totalul Populației cu vârsta 15+: 318 400 (54,1% din care este tineretul cu vârsta de 15-34)

- % de bărbați: 66,3%
- % celor din mediul rural: 69,7%

- Învățământul superior: 14,6%
- Liceal general: 23,6%
- Profesional secundar/post-secundar: 35,9%
- Gimnazial: 25,6%

Tineri cu vârsta între 15-24: 50 700 (15,9%)

- % de bărbați: 71,6%
- % celor din mediul rural: 79,5%

- Învățământul superior: 0,08%
- Liceal general: 20,9%
- Profesional secundar/post-secundar: 34,9%
- Gimnazial: 35,3%

Tineri cu vârsta între 25-34: 121 600 (38,2%)

- % de bărbați: 73,8%
- % celor din mediul rural: 67,1%

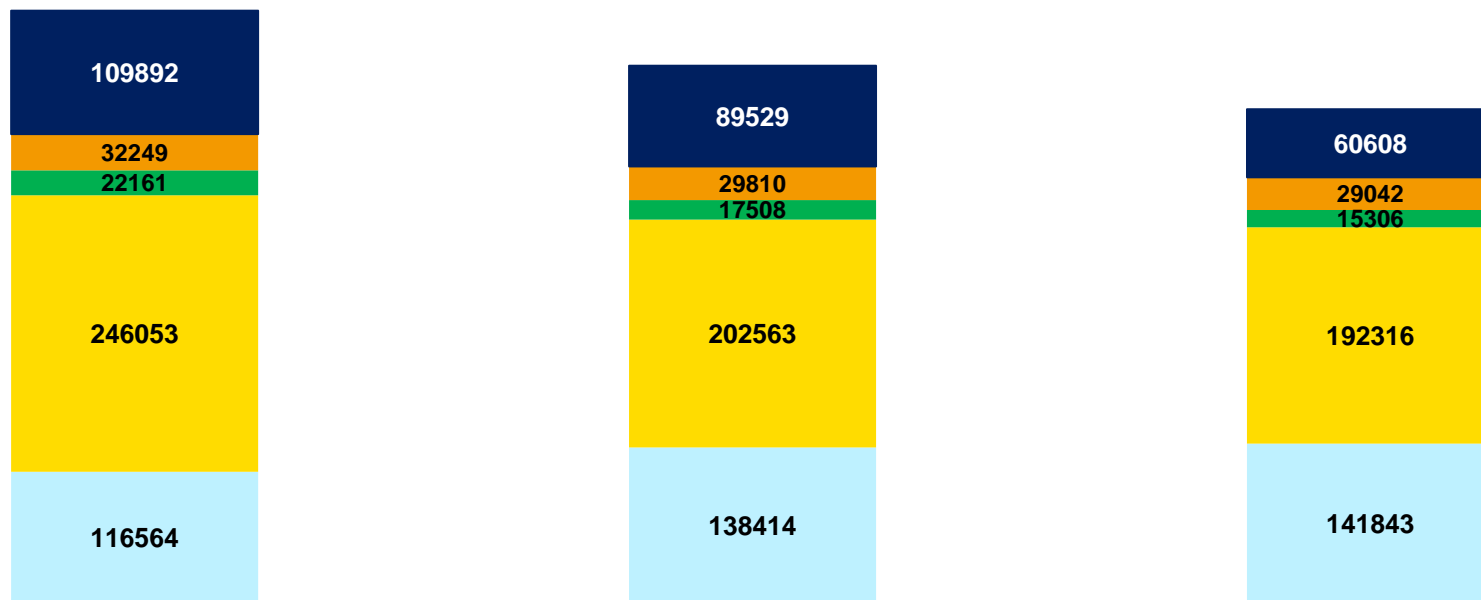
- Învățământul superior: 20,9%
- Liceal general: 20,8%
- Profesional secundar/post-secundar: 26,6%
- Gimnazial: 31,3%

PARTEA 2

CAPITALUL UMAN / PREGĂTIRE PENTRU PIAȚA MUNCII

Numărul de studenți în sistemul formal de educație din Moldova

2009/2010

2014/2015

2018/2019

■ Primary and lower secondary schools (Grades 1-9)
■ Secondary vocational programs/institutions
■ Higher education institutions

■ Upper secondary general schools (Grades 10-12)
■ Post-secondary vocational education institutions

Indicatorii capitalului uman în Moldova, 2017

Alfabetizarea printre adulți (%): 99,4 (UNESCO)

Nivelul de studii printre adulți (25-64 ani)

- Scăzut (ISCED 1-2): 21,4%
- Mediu (ISCED 3-4): 57,8%
- Superior (ISCED 5-6): 20,8%

Procentajul abandonului școlar timpuriu: ~ 20%

Cheltuieli pentru educație

- % Din PIB: 6,4
- % Din bugetul public: 17,8

- Media anilor de școlarizare: 11,6 ani
- ani de școlarizare scontăți: 11.6 ani
- ani de școlarizare ajustați: 8.2

- Rata netă de înscriere în gimnazii: 82%
- Rata netă înscriere în licee: 60%
- Rata brută de înscriere la studii terțiare: 41%
- % din VET la ISCED 3: 48,7% (băieți: 57%)

Rezultatele slabe conform PISA (OECD 2015)

- Citire: 41,9%
- Matematică 50,3%
- Științe: 42,2%

% cazurilor de abandon școlar timpuriu după gen și medii de trai, LFS 2017

Nivelul de educație al tinerilor cu vârsta 25-34 (%)

Youth 25-34, 2018

Youth 25-34, 2010

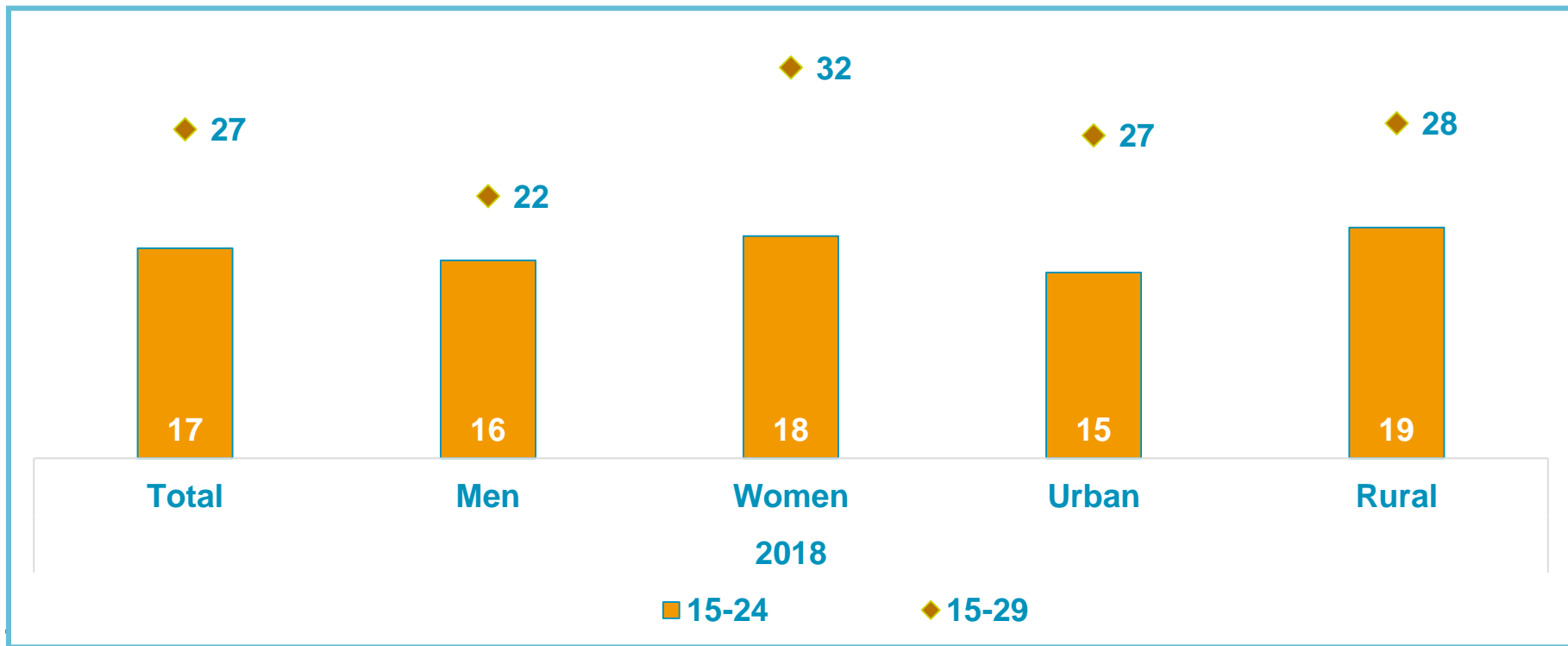

■ Low

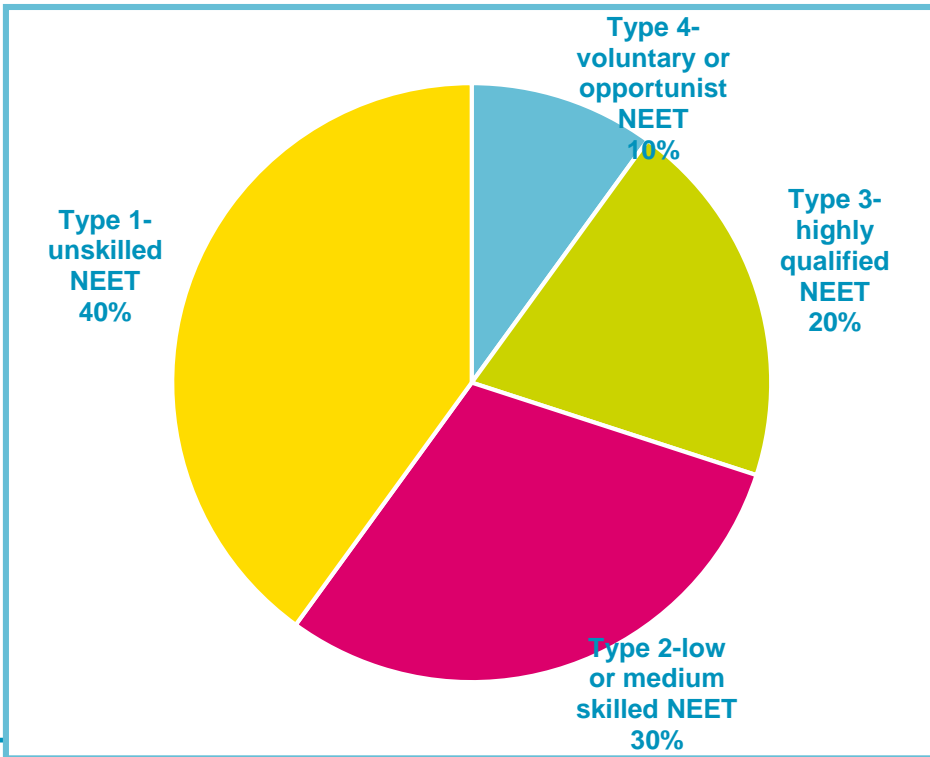
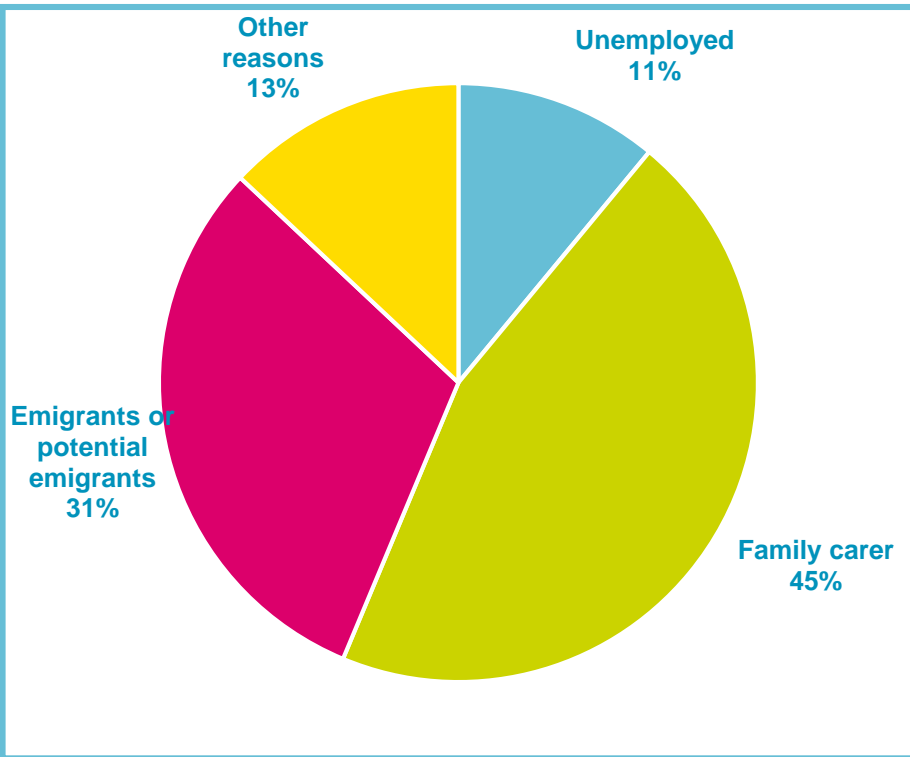
■ Medium

■ High

% din NEET după gen și mediu de trai, LFS 2018

NEETs – după motive și subgrupe, LFS 2016

PARTEA 3

PERFORMANȚA TINERILOR PE PIAȚA MUNCII

Angajarea tinerilor în câmpul muncii, LFS 2017

Tineri cu vârsta cuprinsă între 15-24 ani:
463 555 (13.1%)

Tineri activi cu vârsta 15-24 ani

90 500 de persoane (20,5%)

Angajați: 79 800 (17,2%)

Șomeri: 10 700 (11,8%)

Tineri inactivi cu vârsta 15-24 de ani

373 000 de persoane

- Pensionari: 0,01%
- Elevi: 66,3%
- Casnice: 0,07%
- Munca în străinătate: 13,6%
- Altele: 11,5%

Tineri cu vârsta cuprinsă între 25-34 ani:
673 209 (19%)

Tineri activi cu vârsta 25-34 ani

318 400 de persoane (47,3%)

Angajați: 302 100 (44,8%)

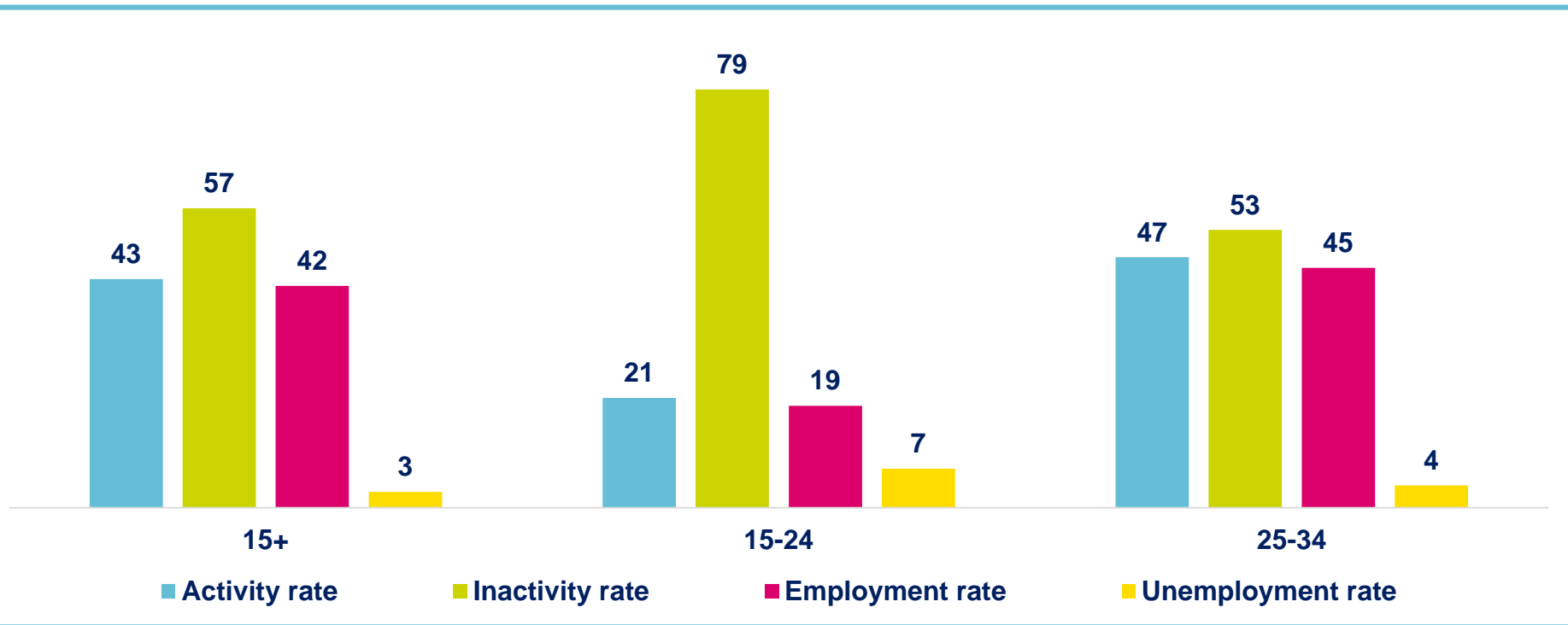
Șomeri: 16 200 (5,1%)

Tineri inactivi cu vârsta 25-34 ani

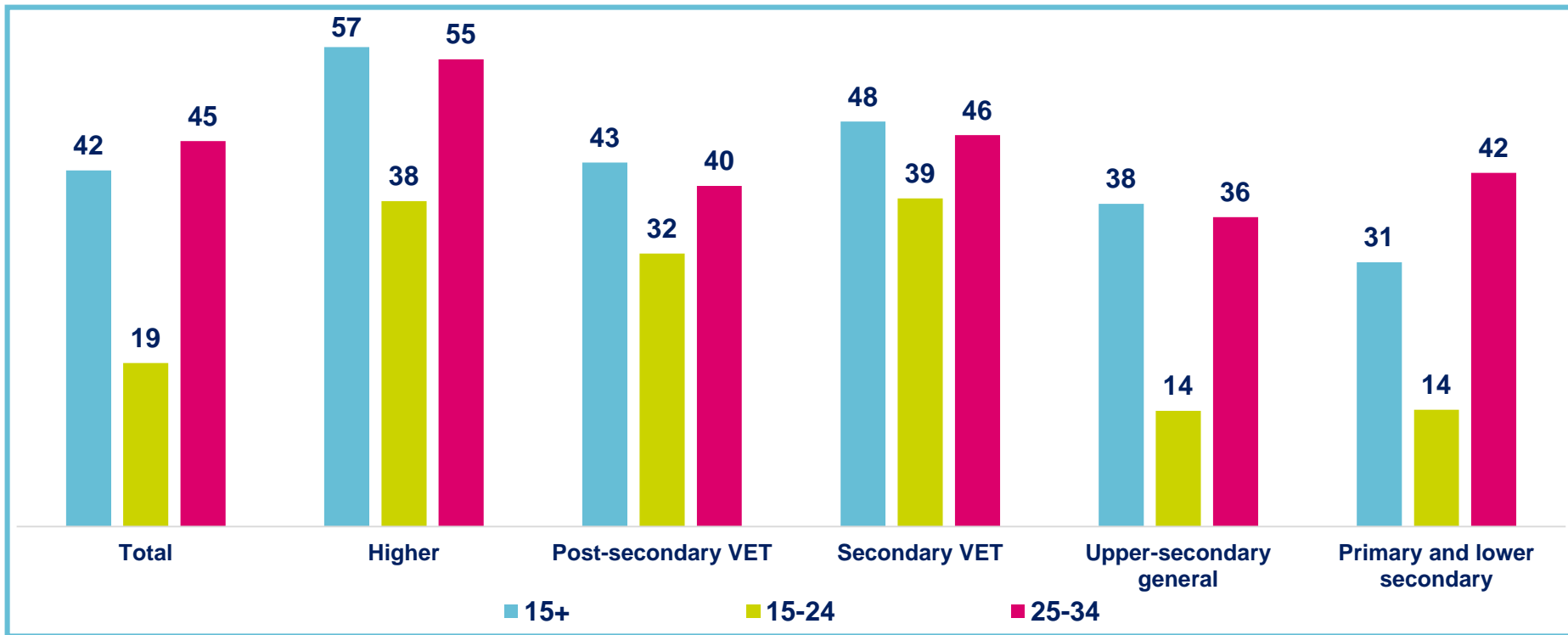
355 300 de persoane

- Pensionari: 0,04%
- Elevi: 0,03%
- Casnice: 31,9%
- Munca în străinătate: 34,2%
- Altele: 27,1%

Indicatorii pieței muncii pe grupe de vârstă (%), LFS 2018

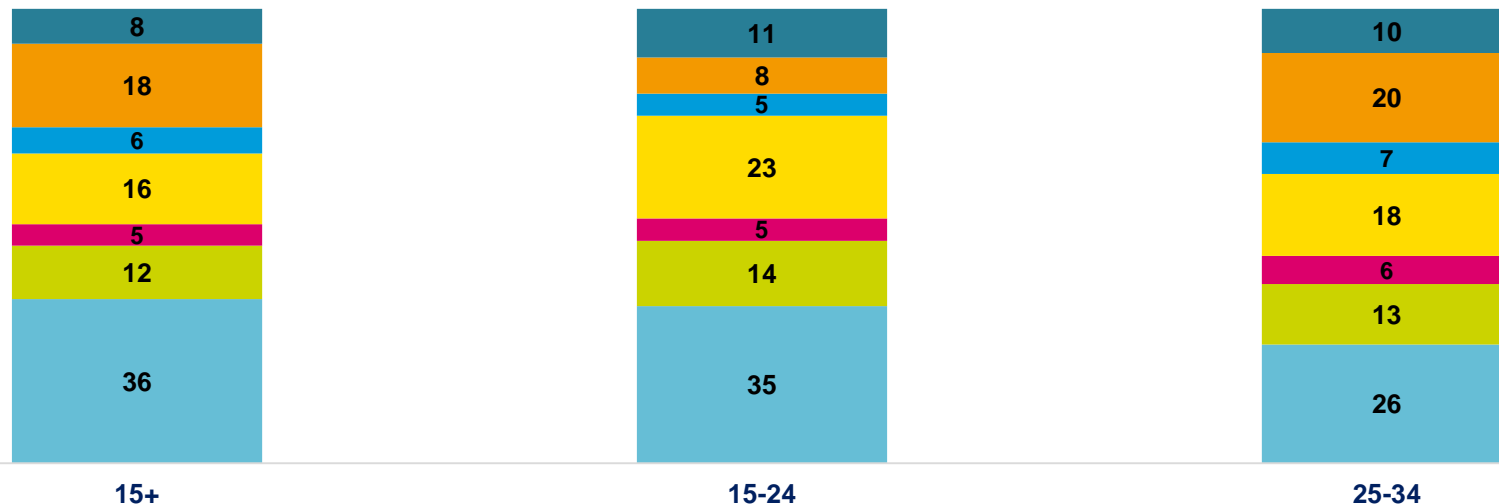

Rata de ocupare după nivelul de studii (%), LFS 2018

Ocuparea forței de muncă după sectoare economice (%), LFS 2018

■ Agriculture + Forestry + Fishery

■ Construction

■ Transportation + Communications

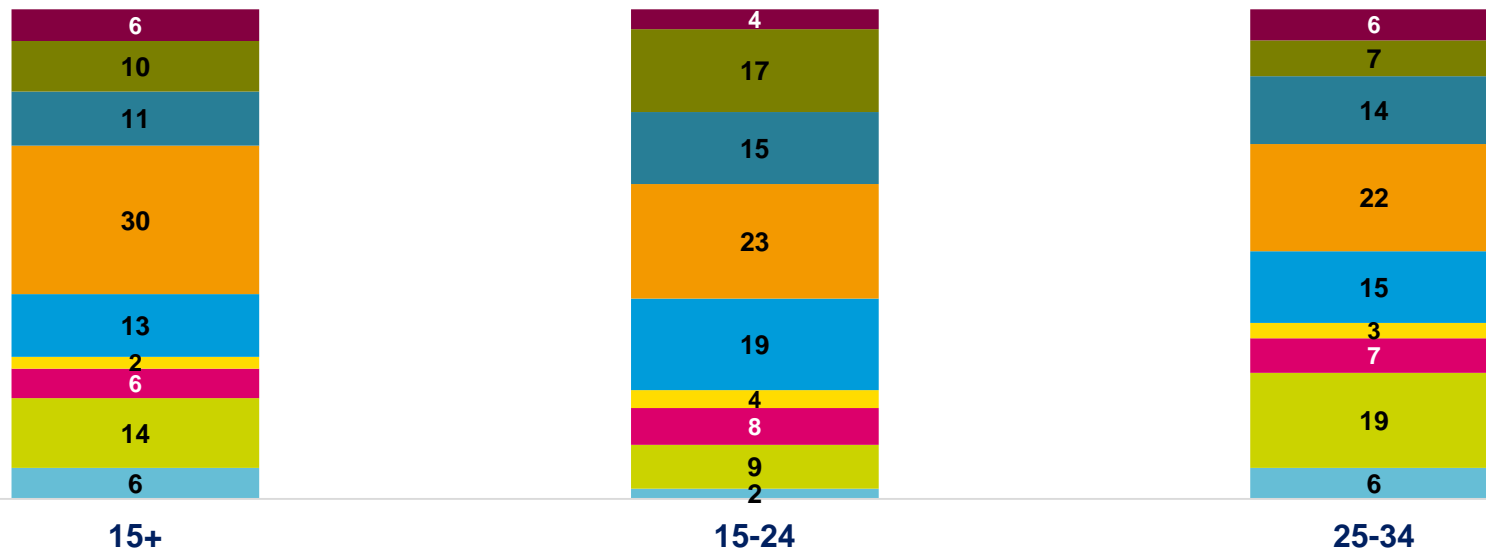
■ Other

■ Industry

■ Trade + Hotels and restaurants

■ Public administration + Education + Health and social work

Ocuparea după grupe profesionale (%), LFS 2018

■ Legislators + senior officials + managers

■ Clerks

■ Craft + related trades workers

■ Professionals

■ Service workers + shop/market sales workers

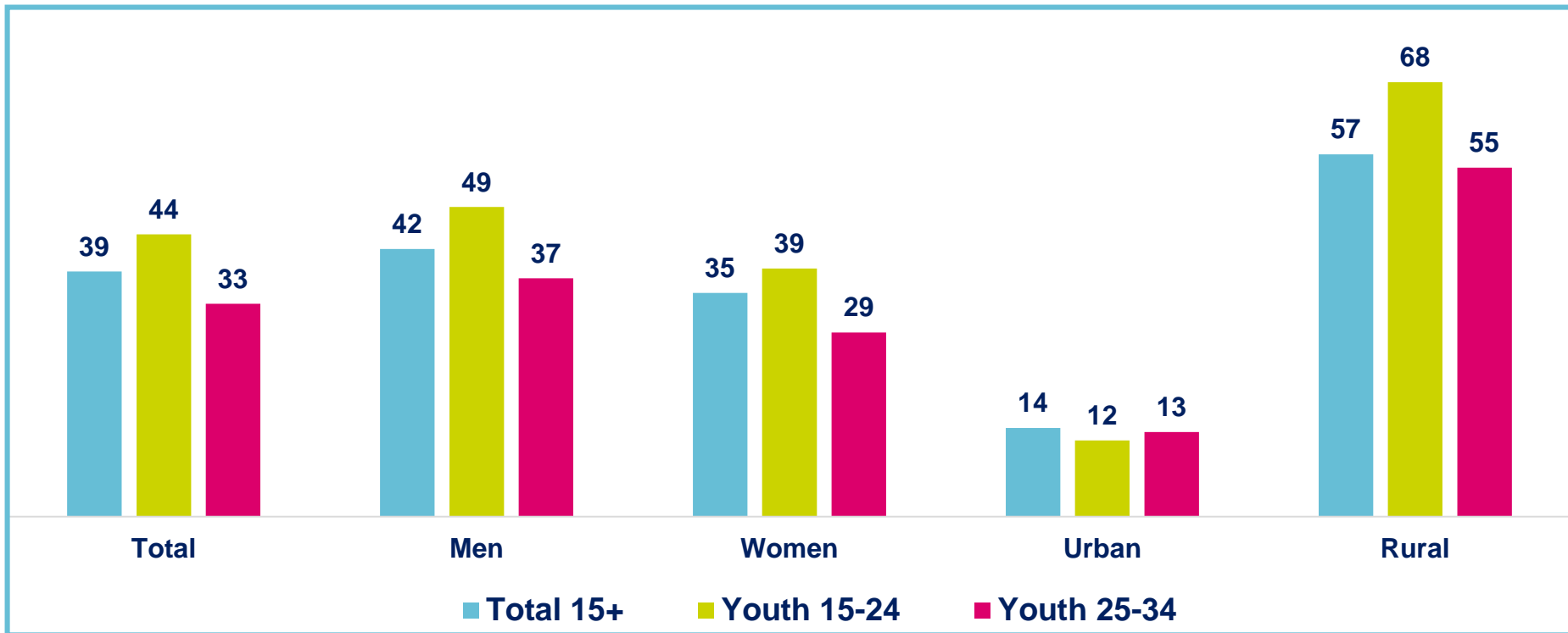
■ Elementary occupations

■ Technicians + associate professionals

■ Skilled agricultural + fishery workers

■ Other

Ocuparea informală pe grupe de vârstă (%), AFM 2018

Discrepanța aferentă competențelor pe piața forței de muncă din Moldova

Studiu Tranziția Tinerilor, ILO, 2015

29% dintre tinerii cu vârsta 15-29 de ani au declarat că sunt supra-calificați pentru munca lor

- **Bărbați: 35%**
- **Femei: 21%**
- **Urban: 26%**
- **Rural: 33%**

Măsurarea discrepanțelor aferente competențelor ETF, LFS date 15-64

- Oamenii cu studii superioare care lucrează la locuri de muncă semi-calificate: 23% în 2017 (în creștere)
- Oamenii cu studii liceale care lucrează la locuri de muncă necalificate: 13,3 în 2017 (în scădere)
- Supra-calificarea lucrătorilor din sfera serviciilor și vânzări, lucrători agricoli calificați, meșteșugari și lucrători din comerț
- Sub-calificarea tehnicienilor, funcționarilor și managerilor

Caracteristicile de bază ale ocupării forței de muncă în rândul tinerilor (1)

- Tineret 15-24 ani: două treimi la studii, unii lucrează în străinătate, performanța slabă a celor care au abandonat timpuriu studiile sau cu studii medii generale
- Tineret 25-34 ani: rate mai mari de activitate / ocupare decât per total, bine stabiliți, număr semnificativ de emigranți și casnice între cei inactivi
- Cele mai mari rate de activitate / ocupare sunt în zonele urbane și în rândul bărbaților. Cel mai mic - în zonele rurale și în rândul femeilor
- Durata medie de tranziție de la studii la locul de muncă este mai mică de un an, dar mult mai mare pentru femei și cei cu nivel jos al studiilor
- Metodele utilizate pentru a găsi un loc de muncă: contacte personale, rețele sociale, contactarea directă a angajatorilor, aplicare la locurile de muncă vacante

Caracteristicile de bază ale ocupării forței de muncă în rândul tinerilor (2)

- Nivelul de rentabilitate al studiilor este cel mai înalt în cazul studiilor terțiare, salariile fiind de trei ori mai mari decât ale celor cu nivel scăzut de studii, cele mai mici salarii fiind în zonele rurale și pentru femei
- Ratele de ocupare sunt cele mai ridicate în rândul absolvenților instituțiilor de învățământ terțiar, urmat de absolvenții școlilor profesionale secundare
- Absolvenții școlilor profesionale au performanțe mai bune pe piața muncii decât absolvenții cu studii secundare non-profesionale, studiile profesionale post-secundare sunt pentru a urma studii ulterioare
- Mai mulți tineri sunt salariați, activitatea independentă fiind considerată marginală, deși mai mare în zonele rurale
- Mai puțini tineri activează în agricultură și mai mult în sectorul serviciilor, în special în comerț și servicii hoteliere, administrație publică

Caracteristicile de bază ale ocupării forței de muncă în rândul tinerilor (3)

- Mai mulți tineri sunt lucrători în prestări servicii / vânzări, meșteșuguri, comerțanți și profesioniști, mai puțin - lucrători agricoli. O mare parte a tinerilor cu vârsta de 15-24 ani sunt lucrători necalificați
- Cel mai înalt nivel de angajare neformală sau munca temporară în grupul de vârstă 15-24 de ani, și zi de muncă mai lungă decât media
- Grad mai ridicat de nepotrivire a competențelor între locurile de muncă deținute și calificările lucrătorilor tineri, în special pentru absolvenții cu studii superioare
- Migrația – unica cea mai importantă alegere pe piața forței de muncă pentru tineri, în special pentru bărbați, locuitorii din mediul rural și cu studii medii
- Crearea unui număr limitat de locuri de muncă (calificate) în economie și salariile foarte mici sunt principalii factori (externi) pentru comportamentul lor

PARTEA 4

FACTORI-CHEIE PENTRU POLITICA DE ANGAJARE A TINERILOR

Determinante-cheie în performanța pieței forței de muncă

- **Vârsta și genul (de exemplu, mame-singure tinere)**
- **Nivelul de studii și calitatea lor**
- **Zona de reședință (rural/urban), regiune**
- **Legături individuale/de familie cu emigrarea**
- **Veniturile gospodăriilor și sărăcia**
- **Originea etnică și lingvistică**
- **Sănătatea și accesibilitatea serviciilor publice**

Problemele exprimate de tineri în căutare locurilor de muncă

- Salariile mici oferite pentru muncă (mai mult pentru mediul urban și bărbați)
- Lipsa experienței de muncă pentru tineri (mai mult pentru femei și mediul rural)
- Lipsa locurilor de muncă pe piață (mai mult pentru mediul rural și femei)
- Ofertele de muncă necesită studii superioare (mai mult pentru bărbați)
- Condiții nefavorabile de muncă (mai mult pentru bărbați)
- Discriminarea, nepotismul, lipsa de rețele, lipsa de competențe
- Decalajul dintre așteptările tinerilor și angajatorilor
- ~~➤ Lipsa de cunoștințe / atitudini pentru a-și găsi drumul lor în viață/ cariera~~

Opinii/reclamații exprimate de angajatori

- **Dificultatea de a găsi lucrători cu competențe adecvate**
- **Competențe tehnice inadecvate (40% din companii au menționat deficitul de competențe ca o constrângere)**
- **Etica de lucru scăzută și lipsa motivației în rândul forței de muncă**
- **Cunoașterea insuficientă a limbilor străine**
- **Abilități analitice și de rezolvare a problemelor insuficiente**
- **Lipsa dorinței de a învăța lucruri noi**
- **Cunoștințe generale și matematice insuficiente**
- **Lipsa de abilități practice și experiență de muncă (necesită instruirea la locul de muncă)**

➤ **Lipsa candidaților pentru salariile oferite**

Diverse tipologii de tineret, puncte vulnerabile diverse

- **Tineri cu studii din mediul urban: în mare parte angajați, supra-calificați, sau care au abandonat din cauza salariilor mici (dacă nu au emigrat)**
- **Muncitori fără studii și cu nivel redus de studii: ocuparea forței de muncă informală în ocupații primare (urban + rural, mai mulți bărbați)**
- **Tinerii din mediul rural, fără locuri de muncă în sate: abandon sau emigrare**
- **Femei tinere: se confruntă cu mai multe dificultăți, în special cele cu copii mici**
- **Tineret inactiv: îngrijitori de familie, potențiali migranți, oportuniști**
- **Tineret care emigrează: majoritar bărbați, cu studii medii din mediu rural**
- **Tineri cu dizabilități sau cu probleme, cu nevoi speciale**

